

CATECHISMUS ZONDAG 7 VRAAG 20

Ds. D. Chr. Overduin

3 januari 1988

Catechismus zondag 7 vraag 20

Schriftlezing : Hebreëen 3 : 12 - 19

Zingen : Psalm 27 : 5
27 : 7
95 : 3,4,5
95 : 2

De 7e Zondag.

VRAAG 20: Worden dan alle mensen wederom door Christus zalig, gelijk zij door Adam zijn verdoemd geworden?

ANTWOORD: Neen zij, maar alleen degenen, die Hem door een waar geloof worden ingelijfd en al zijn weldaden aannemen.

THEMA: ZALIG WORDEN. ALLE MENSEN? WIE DAN WEL?

Hoe staat deze vraag in het omliggende?

Die vraag staat op die manier in verband met het voorgaande dat duidelijk aan het licht gekomen is in de Catechismus, dat door één misdaad de schuld gekomen is over alle mensen, tot verdoemenis, zeg de Romeinen-brief. Daar is dus duidelijk aangetoond dat ons de schuld van Adam aangaat. Dat wij ín, mét en dóór hem, allen van God zijn afgegaan en verloren zijn. Hoe we dat ook keerden en draaiden, hij was ons aller vader, en zó heeft God hem ook geschapen, als hoofd van de mensheid.

Nu vinden wij in de Bijbel een vergelijking.

De eerste Adam wordt voorgesteld als een hoofd van mensheid. Maar de tweede Adam, de Heere uit de hemel, die ons vlees en bloed heeft aangenomen, wordt óók voorgesteld als het Hoofd van de nieuwe mensheid. Er zouden verschillen zijn aan te wijzen, maar er zijn ook overeenkomsten aan te wijzen, en wel, dat de Heere in de vorm van een verbond Zichzelf openbaart.

Nu komt die vraag.

Ja, wij hebben gehoord van het heilig Evangelie aangaande die Middelaar - daar zijn we tot op heden al een poosje mee bezig geweest - en van de kén-bron van dat heilig Evangelie, van de Heere Jezus Christus, het Heilig Evangelie, de Boodschap van Hém. En daarin komt uit, hoe die Middelaar Gods en der mensen, als Die tweede Adam, álles op Zich genomen heeft. En er zijn vergelijkingen in de Bijbel.

Mogen we daar dan uit concluderen, wat er gevraagd wordt: "Worden dan alle mensen wederom door Christus zalig, gelijk zij door Adam zijn verdoemd geworden?"

Wat denkt u van die vraag?

Ik heb daar vaak over gedacht. Nu eens afgezien van bepaalde definities en formuleringen, die we geleerd of gehoord hebben, als nu die vraag persoonlijk tot u zou komen, welke gedachten zou dat bij u oproepen?

Het kan zijn dat je zegt, natuurlijk niet, "Jacob heb ik liefgehad en Ezau heb ik gehaat", staat er in de Bijbel. Een ander zegt, - ik noem enkele antwoorden die in de loop der tijd gegeven zijn en nog gegeven worden - nu, ze kunnen zeggen wat ze willen, maar ik heb toch de gedachte dat uiteindelijk alles goed komt. Het is niet bestaanbaar met het Wezen van God, dat liefde is, dat er een eeuwige verdoemenis zou kunnen zijn, dat geloof ik niet.

Ja, er is wel een verdoemenis, maar dat duurt niet eeuwig. Want eeuwig kan ook betekenen, een lange tijd. Maar eeuwig wil nog niet zeggen, dat er nooit een einde aan komt.

CATECHISMUS ZONDAG 7 VRAAG 20

En zo zijn er meer mensen, meer antwoorden.

Er zijn ook antwoorden, die zeggen: Nu kijk, God wil het wel, dat alle mensen zalig worden, maar er zijn een heleboel mensen die dat niet willen. Daar kan, met eerbied gesproken, God ook niets aan doen. Als een mens niet wil, dan wil hij niet, maar God wil het wél. Want God staat met uitgebreide armen en de Heere Jezus staat aan de deur te kloppen of Hij alsjeblieft binnen mag komen. Het staat toch in de Bijbel? "Ziet, Ik sta aan de deur en Ik klop. Zalig is Hij, die Mij opengedaan heeft." En er staat toch ook bij Titus: "Welke wil dat alle mensen zalig worden en tot kennis van de zaligheid komen." En er staat toch ook: "Alzo lief heeft God de WERELD gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." De Heere houdt toch van ons?

Ik merk ook op de catechisatie dat de kinderen ook daar wel eens op de één of andere manier mee te maken krijgen. En het verbaast mij ook - dat zeg ik eerlijk - soms, de antwoorden, die ik hoor, die ook heel verschillend zijn - vind ik niet erg -. Ik zeg juist altijd: kinderen we zijn bij elkaar om samen, zo het God behaagt, iets te leren uit Zijn Woord. Dat betekent, al zeg je het verkeerd, al heb je het fout ..... Maar je kijkt wel eens even op, dat je zegt: hé, waar komt dat toch vandaan? Wat zou nu toch de achtergrond daarvan weer zijn? Is dat het ouderlijk huis, is dat de school, wat is dat? Dan ga je er met elkaar over praten. Aan de ene kant tref je een gemakkelijkerheid aan in het zeggen van: het is voor alle mensen. Aan de ander kant tref je soms een gemakkelijkerheid aan van: nee, dat is alleen voor de uitverkorenen; die zijn uitverkoren, die worden alleen maar zalig en de anderen niet.

En daarom ben ik blij dat deze vraag en het antwoord ook weer eens aan de orde komen bij de Catechismus. Ik hoop dat we allemaal goed op mogen letten en dat de Heere mij geeft dat ik het mag zeggen, ná zeggen.

Er is een groot onderscheid, dat wél, in de manier waarop het antwoord gegeven wordt, met de intensiteit waarmee het gegeven wordt. Soms is het gewoon een napraten; vanuit de opvoeding of vanuit het milieu, het godsdienstig milieu, waar we uit komen. Soms is het met eerbied en ontzag, waar je als achtergrond proeft, ja maar, ik ben maar een mens. Wij zijn maar mensen, en God is God. Wij kunnen wel dit of dat zeggen, maar ..... En soms - dat voel ik ook - verbergt men een heimelijke onrust, een innerlijke strijd, door expres te zeggen: Dat heeft de Heere toch voor ons allemaal gedaan, de Heere Jezus is toch voor alle mensen gekomen? Maar je voelt dat men er zelf niet direct vrede mee heeft, door zo'n antwoord te geven. Nu, ik stem toe, dat voor al de gedachten die ik zojuist noemde, al de antwoorden, officieel gangbare antwoorden zijn, hoor.

De kringen van de Pinkstergemeenten, bijvoorbeeld, ook wel een beetje de Vergadering van Gelovigen, Vrij Evangelisch vaak ook, - niet altijd, dat zeg ik niet - het Leger des Heils - maar dat is eigenlijk geen kerk, dat is meer een liefdadigheidsinstelling - die hebben ook in hun leer: een eeuwige verlorenheid bestaat niet, dat zeggen ze. Dat kan niet.

Maar, ik bedoel, al die richtingen zouden groot bezwaar aantekenen, als je zou zeggen: Ja maar, ik ben het er niet mee eens, dat geloof ik niet, dat dát het Evangelie is, dat ieder die wil, die kan zalig worden; een ieder die de Heere Jezus aanneemt, die is

CATECHISMUS ZONDAG 7 VRAAG 20

gelukkig. Alsof dat een werk zou zijn van mensen.

Je vindt het ook, in een heel fijne vorm, bij rechtzinnige groeperingen en predikers en schrijvers. Dan sta je soms verbaasd als je hoort welke uitdrukkingen men doet. Dan ligt de Heere God zowat ook op de knieën om ons maar te bewegen om het te doen. En dan heeft de Heere Jezus ook zo'n verdriet, elke dag dat we wachten. Terwijl men toch behoort, laten we zeggen, tot wat men dan noemt, de Reformatorische richting - daar hoef je trouwens ook niet al te veel waarde aan te hechten, maar je begrijpt wel wat ik bedoel -. En dan worden de mensen ontzettend boos, als je daar tegen in gaat. Meestal heb ik er ook niet zoveel zin in om ertegen in te gaan, maar wij zijn hier bij elkaar in de gemeente rond het Woord van God en de leer van de Profeten en de Apostelen, dus voor ons kan het nuttig zijn.

Ik zei zojuist, met welk intentie wordt iets gezegd? Je hebt mensen die praten erover, alsof ze zelf God zijn, zo makkelijk: Dat de meeste mensen toch wel verloren zullen gaan; daar wordt je koud van. Die hebben ook wel een heleboel Bijbelteksten tot hun beschikking, dat de Heere in de meesten geen welbehagen heeft gehad, enzovoorts. Daar vind je weer helemaal niets terug van de liefde; daar vind je ook niet terug wat we zingen:

'Ach, dat alle mensentongen,
aller engelenstem, o Heer
samen stemden, samen zongen,
eeuwig tot Uw lof en eer.'

Dan lijkt het soms of er een soort vermaak in zit, door te constateren, dat de meeste mensen voor eeuwig verloren zijn en gaan en blijven.

Ja, ik weet nog, toen ik als jochie op school zat, dat de meester vroeg: "Jongens, voor wie is de Heere Jezus gestorven?" En ik zat in een bank met z'n tweeën en we staken allebei onze vinger op. Dat was een kerkelijk Gereformeerde school. Toen zei Piet, m'n buurman: "Voor alle mensen, meester." Toen zegt hij; "En jij, Daan?" Ik zeg: "Alleen voor de uitverkorenen, meester." Hij zei: "Ja, zo is het, jij hebt gelijk; alleen voor de uitverkorenen." Ja, dat was voor mij al een hele prestatie, omdat ik een beetje thuis was in de waarheid, door een goed antwoord te geven, op een kinderlijke manier. Maar je voelt wel aan, dat zeggen van ons mensen, van kinderen, welke betekenis, welke waarde kun je er nu aan hechten, waar gaat het nu om?

Het is ook altijd een zaak geweest waar de beste oude schrijvers en reformatoren eigenlijk nooit uitgekomen zijn. Ze komen er ook niet uit, dat kun je merken. Op elke vergadering en synode waar over die dingen gesproken is, merk je dat zoeken. Ja, men is het er wel mee eens dat niet alle mensen zalig worden. Maar hoe dat nu in elkaar zit? Waarom? Hoe zit dat nu? Komt dat nu daardoor, doordat God van eeuwigheid Jan verworpen heeft en Piet uitverkoren? Is dát de reden waarom de één zalig wordt en de ander verloren gaat en verloren blijft?

De Dordtsche vadersen zeiden, nee, dat mag je niet zo stellen.

Alsof de verkiezing op gelijke wijze de behoudenis van de één en de verwerping en verlorenheid van de ander zou betekenen. Ze bedoelen alsof dat precies hetzelfde is: God verkiest en dáárom komt iemand tot het geloof, en God verwerpt en daarom gaat iemand verloren. Dan zeggen ze: nee, zó mag je het niet stellen, want er zijn meer

CATECHISMUS ZONDAG 7 VRAAG 20

factoren als het gaat over onze verlorenheid. Dan is daar de zonde, de ongerechtigheid. Dan moeten we beginnen met: dat de Heere God de mens goed gemaakt heeft, maar dat wij onszelf van alles hebben beroofd.

Verkiezen krijgt dan het karakter: ergens úit kiezen. Van mensen die in principe hetzelfde zijn, die allemaal de heerlijkheid van God derven, die allemaal verloren zijn en waar God met eerbied gesproken geen enkele verplichting aan heeft of hoeft te hebben. En dat God dan uit louter genade, tot openbaring van Zijn barmhartigheid uit al die verloren mensen een volk zalig maakt, dat is alleen Zijn ontferming en genade. Zijn eeuwige kiezende liefde, waar ons alleen maar past, verwondering: Waarom was het op mij gemunt?

Maar je merkt dat aan de ene kant die vaders alles hebben gedaan om die mens niet op de troon te zetten in zijn kiezen, in zijn geloven, in zijn mogelijkheden, en dat ze aan de andere kant bang zijn geweest en hebben gezegd: Dat is alleen maar laster dat jullie, Remonstranten, zeggen dat die leer hetzelfde is als de leer van Mohammed en dat dat maar een willekeur is bij God, die zegt: Nu, het kan niet schelen, wat je ook doet, hoe het ook gaat, maar jij bent uitverkoren, jij komt er wel; en jij, al heb je alle heilige werken gedaan in waarheid, die er gedaan kunnen worden, jij bent verloren. Dan zegen ze: Wij accepteren óók niet de voorstelling dat jullie, Remonstranten, zeggen van ons dat wij leren dat God die kleine kinderen van moeders borst afrukt, - kinderen, die zo jong sterven - en tiranniglijk in de eeuwige verdoemenis werpt.

Dan zeggen de vaders: Wij wijzen die voorstelling áf! Voel je dat denken en, laten we maar zeggen, dat zoeken in de Schrift naar de goede weg, die de Heere ons in Zijn Woord wijst?

Nu, ik heb een paar antwoorden genoemd, wat mensen hierbij denken, en ik wilde nu daar een klein beetje op in gaan. In de eerste plaats door bepaalde dingen stellenderwijs te zeggen.

Wij weten uit het Woord dat niet alle mensen zalig worden. Daar kun je lang of kort over praten, maar dat is de openbaring van het Woord van God.

Om te beginnen, de Heere Jezus sprak: "Niet een ieder die tot Mij zegt, Heere, Heere, zal ingaan in het Koninkrijk van Mijn Vader. Velen zullen in die dag zeggen, Heere, Heere, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd? Hebben wij niet in Uw tegenwoordigheid gegeten? En alsdan zal ik hen openlijk aanzeggen: Ga weg van Mij, werkers der ongerechtigheid, Ik heb u niet gekend."

Er staat in Johannes geschreven dat Jezus zegt: "Mijn schapen horen Mijn stem en Ik geef ze het eeuwige leven. Jullie zijn niet van Mijn schapen, want jullie horen Mijn stem niet."

En: "Vader, Ik dank U dat U deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt en hebt ze aan de kinderen geopenbaard, want zo is het welbehagen voor U."

Dit zou je met tientallen plaatsen kunnen vermenigvuldigen, waaruit duidelijk in de Schrift blijkt dat niet alle mensen, zoals ze in Adam allemaal in het oordeel zijn, zó allemaal in Christus behouden zijn.

Nog wat.

Als daar nu tegenover staat dat er gezegd wordt: God wil dat alle mensen zalig worden,

CATECHISMUS ZONDAG 7 VRAAG 20

dan kun je daar twee antwoorden op geven.

Ik meen dat Dr. Kohlbrugge zegt: "Dat doet God om onze hoogmoed te fruiken, dat we niet denken dat wij een uitzondering maken op alle andere mensen. Want dat we er, bij wijze van spreke, allemaal even naar aan toe zijn, dat we niet moeten denken, ik-ik-ik!"

Daar ben ik het ook wel mee eens, hoewel ik het ook nog iets eenvoudiger vind om te zien dat als Paulus dat schrijft, dan schrijft hij dat aan een medewerker, een broeder. Je kunt je toch wel indenken hoeveel moeite de apostelen het er in die tijd mee hadden om te aanvaarden dat de barmhartigheid en genade van God nu ook aan de heidenen ten deel viel. Wat heeft de Heere Petrus moeten overtuigen dat hij gerust naar de heidenen kon gaan met de boodschap van het Evangelie. Petrus zei botweg: "Heere, ik heb nooit iets gegeten wat gemeen of verontreinigd is", toen het laken met die onreine dieren voor hem werd neergelaten. "Sta op, Petrus, slacht en eet! Want zult gij gemeen maken wat God gereinigt heeft?"

God wil dat álle mensen zalig worden, niet alleen Israëlieten, niet alleen Proselieten, die zich aan het Joodse geloof verbonden hadden, maar de Filistijn, de Tyriër, de Moren zijn binnen U, o Godstad, voortgebracht. In dát licht, dacht ik, moet je die tekst zien: God wil dat alle mensen zalig worden en tot kennis der Waarheid komen; dat de apostel daar zijn mede-arbeider instrueert, dat hij niet meer denkt in nationale categorieën, maar dat hij mag denken aan het spoor van het Evangelie, dat door alle geslachten, landen, volken heen zal gaan en heen zal trekken.

Aan die andere teksten die daar tegenin gaan, daar wilde ik niet te veel waarde aan hechten, dat is vaak zo gezocht.

Men is niet ernstig genoeg, men kent niet de ernst van het Woord. De doorsnee van deze verkondigers kent niet de ernst van het Woord. Als je persoonlijk bij iemand aan blijft houden en zegt: meneer of eerwaarde of wat je ook bent, hebt u dat zélf gedaan? Dan begint men verlegen te worden. En als ze dan zeggen: Ja, maar dat staat er toch: Jeruzalem, Jeruzalem, - Jezus heeft geweend - hoe menigmaal heb Ik u bijeen willen vergaderen, als een hen haar kiekens, maar gij hebt niet gewild. En als je dan - ernstig hoor - vraagt aan zo iemand: Heb jij gewild? Wees nu eens eerlijk voor God en mensen, wil jij? Wil jij wat God wil?

Ik weet, het is een ontzettend pijnlijke ervaring in het leven, en ik denk niet dat iedereen dat in diezelfde mate heeft of hoeft te hebben, maar het is zo ontzettend aangrijpend als je er achter komt, dat je niet wílt! Dat jij helemaal niet bekeerd wilt zijn of worden! Als het tot je dóórdringt wat dát betekent, om je nu onconditioneel over te geven aan Hém, met lichaam en ziel, voor tijd en eeuwigheid, in voor- en tegenspoed. Wíl je dat écht? Dat Híj het uitmaakt hoe het gaan zal in ons leven? Wat goed is en wat niet goed is? Nogmaals, het is een verbijsterende ontdekking, als je daar ver ingebracht wordt. Het is zo ingrijpend, als je merkt, waar zijn we nu eigenlijk mee bezig? We zijn geen vrienden van God. We zijn geen mensjes die op de wip staan en we hebben nog een heel klein duwtje nodig en dan zijn we ook gelovig, dan zijn we ook bekeerd. Zo is het níét! Wij zijn vijanden van God en van Zijn Waarheid en het is zo erg dat dat niet meer naar voren komt.

Dan wordt er op de gevólgen van de zonde gewezen, hoe erg het is als je je leven verslingert. En geef je leven nu maar aan Jezus, want Jezus is zo bereidwillig.

CATECHISMUS ZONDAG 7 VRAAG 20

Maar dan moet je er eens over nadenken, hoe goedkoop dat eigenlijk is, dat het eigenlijk niets voorstelt, dat er iets ontbreekt.

Nu weet ik wel dat de Heere met een kromme stok een rechte slag kan doen, daar gaat het niet om, dat de Heere dwars door alles heen Zijn raad uitvoert. Maar ik vind het wel akelig als mensen in de kerk díé kant uitgaan: Ja, maar dit is toch beter, dát is toch zus, dát is toch ergens wel mooi. Ik weet het niet. Ik ben bang, ja niet met het oog op God, de Heere voert Zijn raad wel uit, daar hoeven we niet bang voor te wezen, maar dat mensen langzaam omgeturnd worden, voor wat betreft de waarheid. Dan houd je een stel opgeblazen kikkers over, die voor Jezus hebben gekozen, want Jezus wil het zo graag. En we hebben nooit geweten dat je zo gelukkig wordt met Jezus.

Nee, die kant moeten we niet uit, dat ís niet de échte Waarheid. De échte Waarheid is heel ánders! De echte Waarheid is: met Hem één planting worden in de gelijkmaking van Zijn dood. De echte Waarheid is ónze ondergang, ónze vernedering, ónze ontluistering, het afgeschreven zijn, het úít-verkoren zijn, terwijl we op die grote vuilnisbelt met álle mensen daar liggen. Gód! Zijn Naam zal eeuwig de eer ontvangen! Daarom klinkt het wel aardig als we zeggen: och, we hebben toch allemaal één Vader? Ja, dat is duivel, hoor, vergis je niet! We zijn allemaal toch kinderen van één Vader, allemaal broers en zusters? Onzin is het. ONZIN!! Dat zijn we niet! We zijn hatelijk voor elkaar en hatelijk tegenover God.

Kijk, al dat spreken over deze dingen, die stellingen, dat komt bijna uitsluitend dáár uit voort: mijn waarde, mijn betekenis. Zodra mijn waarde en mijn betekenis wordt aangetast, zodra ik diezelfde woorden ..... Ik zat hier - ik hoop dat die zuster allang boven is, dat hoop ik, maar daar gaat het even niet over - in een twistgesprek, zij was van een andere kerk, maar daar gaat het even niet om, ik kom daar toch op bezoek bij iemand, toen zei zij: "Ja, dat begrijp ik nu niet van jullie, er staat toch 'Alzo lief heeft God de wereld gehad', dat zijn toch alle mensen?"

Ik zeg: "ja, maar bent u dat dan? Wees nu eens eerlijk, bent u nu de wereld?"

"Ja, wat bedoel je daar dan mee?" Ik zeg, Nu moet je eens rekenen, daar kwam Nicodemus, die kwam in de nacht bij de Heere Jezus vragen. Hij hoorde dat de mens nodig heeft wederom geboren te worden, dat we het bloed en het vlees van de Heere Jezus deelachtig mogen worden. Dat was ergens, terwijl hij een leraar was in Israël, een grote tegenvaller, want hij had stilletjes gehoopt dat de Heere zou zeggen: met jou zit het wel goed. Maar dat zei de Heere niet. De Heere zei wel: Ben jij een leraar in Israël? En in dat verband staat nu die tekst: 'Alzo lief heeft God de wereld gehad.' Dat is me toch even een doodsteek voor Nicodemus. Waarom? Hij hoorde toch niet bij die wereld? Hij was een heilig man. Hij was toch een man die behoorlijk bekeerd was? Behoorlijk gezegend, uitverkoren om een leraar te zijn en een kind van Abraham? En nu gaat die Rabbi van Nazareth spreken over, alzo lief heeft God de wéreld gehad! Dat komt raar over! Alléén als Nicodemus van zijn troon afvalt - en daar zorgt de Heere voor - en hij wordt wie hij eigenlijk is, dán wordt hij blij! Als hij niet meer meters boven die medemensen staat, en nog veel hoger boven die heidenen, die honden, die onbesnedenen. Als dát fundament gaat wankelen, dan wordt hij blij! Dan wordt hij blij, dat Gód nu zó'n mensenkind, zoals hij is, zou God die líéfhebben, zo'n vagebond?

Voel je het verband? Maar wie gelooft dat? Wij geloven niet van onszelf. Maar als je dan, wat wij de wereld noemen, als je in de wereld komt, dan geloven de mensen het

CATECHISMUS ZONDAG 7 VRAAG 20

óók niet! Daar geloven ze niet dat het zo laag is afgelopen, dat ze niet meer deugen. Dan komen de grootste boeven nog met allerlei dingen opdraven, van, ja maar, ik ben wél goed voor mijn vrouw geweest en ik heb mijn geld niet verzopen, ik heb nooit dit, ik heb nooit dat gedaan, enzovoorts. Maar ze geloven níét dat ze wéreld zijn, een wereld van ongerechtigheden, een micro-kosmos.

Wat moet je nu met zo'n tekst?

Iemand zegt: (ontspannen, met een kopje koffie) ja maar, er staat toch ..... dat ben ik nu niet met jullie eens, kijk er staat toch 'Alzo lief heeft God de wereld gehad', dat geldt toch alle mensen? Voel je dan dat niveau van waaruit zoiets wordt opgemerkt? Het is gewoon een leuterpraatje, een thee-praatje! Net zoals ik eens binnen kwam vallen bij twee Christelijke Gereformeerde dames, hier in Hilversum - ik moet nog glimlachen als ik er aan denk, ik hoop dat, als ze nog leven, ze waren al oud - toen zaten ze over de eeuwigheid te praten en zegt de één opeens tegen de ander: soms denk ik wel eens, stel je voor dat je nu niet uitverkoren bent, dan is alles voor niets geweest. De ander zegt: zó moet je niet denken, als je zó gaat denken, dan zit je zo in de put.

Voel je dat niveau waarop zoiets plaatsvindt? Dan zeg je weleens, er zijn maar weinig mensen waarvoor wérkelijk dat kanon wel eens een keer een schot gelost heeft: 'Het is niet desgene die wil, noch desgene die loopt, maar alleen de ontferming van Gód.'

Dat waren enkele dingen.

Nu nog even de andere kant, andere argumenten.

Het is duidelijk als wij bijvoorbeeld zeggen, zoals sommige wat moderneren, - maar het is niet modern, want het is al heel oud, zolang de kerk bestaat, de Nieuw-Testamentische gemeente - die zeggen, kijk wij geloven wel, dat staat wel in de Bijbel over een eeuwige ondergang, een eeuwig oordeel, maar dat moet je toch niet zo opvatten, want dat doet de Heere God om ons aan te sporen. Zoals wij wel eens zeggen tegen onze kinderen: denk erom, als je dat doet, dan kom je in de gevangenis terecht, of er gebeurt dit of dat, een soort zwarte piet.

Ja, zei die man tegen me, zo zie ik dat, zo leert onze dominee dat, dat hebben we nodig. Ik zei, nu, dan zijn jullie wel heel geleerd, dat je dat zo kan weten. Dan haalt het bij jullie al niet veel meer uit als Jezus Christus zegt: Dezen zullen gaan in de eeuwige pijn. Want jullie weten dat de Heere dat doet om ons een beetje op het goede spoor te krijgen. En de mensen die wat dommer zijn die begrijpen dat dan niet, maar die doen dan extra hun best om nog een beetje op het goede spoor te blijven. Nee, ik denk dan liever aan die vrijzinnig theoloog, die jaren besteedde aan de studie van de Bijbel, en tenslotte zei: ál's het waar is wat er in de Bijbel stáát, dan is het onloochenbaar dat er niet alleen een eeuwige zaligheid, maar ook een rámpzaligheid is; want de gegevens in de Bijbel zijn te duidelijk. Dus als het wáár is ..... Die was nog ergens eerlijk, wat er in de Bijbel stáát, dan is er ook een eeuwige ondergang.

Nu kunnen wij wel zeggen, ja, maar de wederoprichting van alle dingen?

Origenes - ik meen dat Da Costa er ook niet vreemd aan was - ziet het zo: dat de mensen die voor eeuwig verloren zijn, na verloop van tijd weer een kans krijgen, totdat alles weer goed is. De mensen en de duivelen allemaal weer op zijn plaats in Gods herscheppende liefde. Ja, ik kan best begrijpen dat zoiets de mensen wel aantrekt, maar daarom is het ook zo gevaarlijk. Want ik ben bezig vanuit mijn eigen standpunt

CATECHISMUS ZONDAG 7 VRAAG 20

zoiets te zeggen, maar het staat niet in de Bijbel. Dat vind ik zo gevaarlijk, het staat niet in de Bijbel.

Kijk, kinderen, en daarom is het onderzoek en onderwijs zo ontzettend noodzakelijk. Ik kan best begrijpen dat je honderd verschillende antwoorden kunt krijgen op zo'n vraag, dat kan ik best begrijpen. Maar hoeveel van die antwoorden zijn er nu terug te vinden in het Woord van God? En dáár gaat het om! Want op een gegeven moment moet je zeggen: ik hou mijn eigen mening vast, óf ik mag buigen voor het Woord van God! Maar als je je eigen mening vasthoudt, dan kun je niet verder praten. Want als er dan gezegd wordt: zó zegt het Woord van Gód, dan zeg jij: dat kan wel zijn, maar daar ben ik het niet mee eens. Dan weten we het, je bent het er niet mee eens, je wilt er niet naar luisteren. En dat is nu altijd gevaarlijk, voor mij ook hoor, want ik heb ook m'n karakter, je bent een mens, jullie ook, als het gaat om de uitleg van het Woord. Het is natuurlijk groot als ik mag zeggen dat ik jullie mag verkondigen de troost, waarmee God mij wil vertroosten, dat is groot. Maar je zult het met me eens zijn, dat de prediking ook ten dele gekleurd, gestempeld is, door de persoon die het verkondigt, wat zijn ervaringen zijn in het leven, wat hij gelooft op grond van het Woord van God. Dat is aan de ene kant natuurlijk een kostbare zaak. Dat we niet altijd ergens óver praten, maar er ook úit mogen spreken, uit die eeuwige liefde van God. Maar je voelt aan, wat hebben we dan tegelijk nodig een stuk nuchterheid. Want anders ga ik God aanpassen aan mijn idee en het Woord aanpassen aan mijn idee. Dat is een groot gevaar, dat bedreigt altijd de prediker, maar ook de gemeente. Dat de uitgangspunten niet langer meer liggen in het eeuwig blijvend Woord van Gód, maar in onze persoonlijke meningen.

Dan zegt de één doodleuk: Ik geloof niet dat God zo is hoor, zó is God niet, voor mij niet.

Bij mij woont ook nog een doctor in de theologie, geloof ik; ik heb er wel eens iets van gelezen: ja, vroeger, zegt hij, liet je je nog bang maken met dat er een hel was en zo, maar nu, ja, dat geloven we toch niet meer, daar geloof je nu toch niet meer in?

En de pastoor zegt het ook al. Tenminste van een Hilversumse pastoor heb ik dat gelezen, dat hij zegt tegen de journalist: ja, dan moet ik wel lachen, zeg maar tegen de mensen, dat zal wel meevallen, daar hoeft je je niet bang voor te laten maken.

Nu moet je eens kijken, voel je, dat lijkt zo leuk, zo smoutig, maar het is zo iets duivels, want ondertussen denkt die man dat hij Gód is, dat h́j dat uitmaakt.

Wat is nu de goede weg?

Om, als het dierbaar Evangelie verkondigd wordt, van de zaligheid dóór Christus Jezus, om dan als een soort voorbehoud te stellen, hó eens even, 'als je uitverkoren bent'?

Néé, dat is niet de weg! Dat zeg ik volmondig, dat is niet de weg. Als de Heere Jezus Zijn discipelen uitzendt in deze wereld, zegt Hij: "Predik het Evangelie aan alle creaturen, en die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden." De Heere zegt niet: "Je moet een betoog gaan houden over de verkiezing." Het komt wel aan de orde, zodra die ellendige mens zijn hoofd opsteekt, die niet uit genade alléén zalig wil worden. Dan komt die trouwe God, maar ook Zijn dienstknecht Paulus in de Romeinenbrief met die álles afsnijdende boodschap: "Hij ontfermt Zich over die Hij wil en Hij verhardt die Hij wil." Dat is om ons met onze harde koppen tegen de muur te laten lopen. Omdat wij niet willen aanvaarden, dat we álles te danken hebben aan Gods

CATECHISMUS ZONDAG 7 VRAAG 20

kiezende liefde! Dat we in de kerk zitten en op de catechisatie komen, dat we gedoopt zijn, dat we Zijn Naam horen verkondigen. Dat we dat allemaal te danken hebben aan Zijn kiezende liefde. 'Zo wou Hij met geen volken handelen.' En zodra er dat verzet nu uit de mens oprijst, wij hebben toch dít, wij hebben toch gekozen, wij zus en zo, dan stelt de apostel alles in één keer terzijde en zegt: "Nee, niet de mens op de troon." Dáár loopt het over in de Romeinen-brief. Het loopt niet over om één arme zondaar eens de stuipen op het lijf te jagen. Het loopt er niet over, dat ik daar op een stuk leer zou gaan zitten kauwen, of stenen voor brood zou geven. Maar het loopt dáár over: 'Die roemt, die zal ook alleen roemen in Die God, Die uit eeuwig soevereine liefde zondaren heeft uitverkoren, die zalig zullen worden'. En dát is nu juist het punt, want tegen een mens die op zijn plaats is, die door dat heilig Evangelie wordt aangesproken, die door dat heilig Evangelie wordt getroost, maar ook ontdekt; die wordt gewond, en die ook wordt geheeld. Dáár zegt God niet tegen, en Zijn dienstknechten ook niet, "Ho eens even, als je uitverkoren bent." Helemaal niet! Want zo iemand heeft dóór de verkondiging van het Woord van God allang begrepen dat hij een verwerpelijke schepsel is. Dat hij niet verloren gáát, maar dat hij een verlorene ís! Dat ontdekt hij! En hij kan wel in een strik komen, maar dat doet de vorst der duisternis, die zegt: "Je bent niet uitverkoren", maar de Heere doet dat níét! De Heere zegt van die tollenaar: "Hij ging af, gerechtvaardigd naar zijn huis." Want hij had zichzelf niet uitverkoren, hij was een zondaar die geloofde dat hij dat was.

En dát is nu in de Catechismus het heilrijke, dat is het grote. Je mag gerust tegen mensen die, als het ware, met die inbeelding in het leven, in de kerk, in de godsdienst te werk gaan van, de Heere Jezus dít, Jezus staat te wachten: je mag ze gerust eens uitlachen en je mag zeggen: "Niemand komt tot de Vader dan door de Zoon; en niemand komt tot de Zoon, tenzij de Vader, die Mij gezonden heeft, hem trekke."

Wil je dat onthouden! Dat mag je gerust doen!

En kijk dan maar eens wat er voor de dag komt, dat is vaak een scherpe wetsteen. Als een mens zich in duizend bochten begint te wringen, 'er staat in de Bijbel zus en zo', dan komt de aap al uit de mouw dat men er niet van weten wil. Dat men absoluut niet gelooft dat het met ons voor eeuwig verloren is.

Daarom zeg ik altijd, lieve mensen, en ik hoop dat we die draad mogen vastkrijgen in ons leven: de ruimste prediking - wat de mensen ruim noemen - is voor een zondaar juist de PEST, daar kan hij niet meer bij zalig worden. Als de mensen zeggen: "Zo'n ruim Evangelie", dat is geen ruim Evangelie, want dan moet JIJ het altijd doen.

Dit is een ruim Evangelie, dat Gód zegt Ik wíl het en het gebeurt; Ik spreek het en het is er; Ik gebied en het staat er. Ik hoop dat dat in onze harten en kinderharten zó ingegrift wordt dat het er nooit meer uit kan. Want dat is geen dood stukje leer, dat is de werkelijkheid, die vervat is in de woorden: zwijg voor Hem alle vlees, voor het aangezicht des Heeren, Hij is God!

Nu moet je eens zien naar die wijsheid van de Catechismus: "Worden alle mensen zalig? Ja, ik zei als klein jochie, nee meester, alleen de uitverkorenen. Goed zo, zei hij. Daar had hij gelijk in; daar had ik ook gelijk in. Maar zou je dat hier ook kunnen zeggen? "Nee zij, alleen maar de uitverkorenen". Dat zou ergens gekund hebben, dan had er

CATECHISMUS ZONDAG 7 VRAAG 20

geen leugen gestaan, want de uitverkorenen hebben het verkregen. Het zou geen leugen zijn geweest. Maar, laten we even wel zijn, wie is het die verkiest? Dat is die oneindig boven ons verheven God, Die gans Andere. Die niet in ons straatje past, Die niet in mijn denken past, Die niet in mijn kerkje past, Die niet in onze beschouwingen past. Die eeuwig grote God, Die verborgen God en die boven al mijn weten verheven is. Dat is in de eerste plaats nodig om een weinig te beseffen om tot dit antwoord te komen. Met andere woorden: je kunt de hemel willen bestormen, Gods raadsbesluiten willen onderzoeken, je kunt ik weet niet wat doen, redeneren en nog eens redeneren, maar je komt er niet. Want God is in de hemel en ik ben op de aarde, God is groot en ik begrijp het niet eens. Ik ben maar een wanklank in de schepping.

Wat betekent dat dan, wat houdt het in voor dit antwoord?

Het betekent: Laten we er eerst eens gewoon allemaal bij gaan zitten. Niet in oneerbiedigheid, maar in het besef, wie zijt gij o mens dat je in de Hemel op zou kunnen klimmen? Nee, dat bestaat niet. Dat maant al tot de grootste voorzichtigheid. En ik denk wel eens als je sommige mensen en predikers daarover bezig hoort, over verkiezing en over verwerping, zou er één spatje beleving bij zijn, of is het allemaal leer, zonder meer? "Neen zij", ze worden niet allemaal zalig.

We worden gelijk van de ladder naar beneden gedrukt, op de grond.

"Maar alleen degenen die Hém door een waar geloof aannemen."

Hè? Ik dacht alleen de uitverkorenen? Jawel, daar heb je geen ongelijk in, maar jij bent toch niet in de hemel wezen kijken of jouw naam er in stond? Nee, dat heeft God gedaan. Maar diezelfde God heeft wél gezegd: "Zovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven."

Dat is nu wat ik altijd zo graag dicht bij wil brengen. Dat eeuwig onbevattelijke raadsbesluit van God, wat groter is dan de verkiezing, daar is álles in, het begin en het einde, tijd en eeuwigheid. Dat grote raadsbesluit van God krijgt een gezicht in de tijd, nu, dát is het. Dat raadsbesluit van God is niet iets abstracts. Dáármee zijn we niet uitverkoren, dat we goed moeten weten dat we uitverkoren moeten zijn om zalig te worden. We zijn niet om onze zuiverheid in de leer behouden. We zijn alléén behouden, en kunnen alléén behouden worden door die dierbare Borg en Middelaar. In Hem krijgt Gods verkiezing haar Gezicht, dat durf ik rustig te stellen. In die uitverkoren Knecht heeft Gods verkiezing een Gezicht gekregen. En dat Gezicht krijgt nú nog gestalte in de kerk.

Ik bedoel dit: Dát is het gezicht níét, als je dertig, veertig jaar zit te zeggen: "Als je niet uitverkoren bent dan kun je op je kop gaan staan, maar het zal je niet baten." Nee, het zal je zeker niet baten, dat praten zal zeker niet baten. Maar dat je intussen meer het gezicht van de verwerping vertoont, dat maakt je niet ongerust, denk ik. Dat je net zo praat als de vijanden van God en Christus, dat maakt je, denk ik, niet ongerust.

Denk nu eens naar die kant: Denk nu eens, dat praten op die manier is alleen maar vijandschap tegen God. Maar dit is uit de praktijk van het leven, die verkiezing, jongens en meisjes, dat zal uitkomen in de tijd van ons leven hier op aarde. Daar is God mee bezig in de kerk, in de verkondiging van het Evangelie. Daar is God mee bezig.

Wat gebeurt er? Wat er gebeurt is het gezicht van de verkiezing, ja, ja, dat is het gezicht van de verkiezing. Als vader en moeder merken dat dat kindje, hoe jong het ook is, aan de Heere vraagt, of ze horen die jongen stillletjes onder de deken mompelen, dáár krijgt

CATECHISMUS ZONDAG 7 VRAAG 20

de verkiezing een gezicht. Of als je elkaar eens overloopt, als je kinderen al groot zijn, - en je doet weer gauw de deur dicht - en je ziet er één die op zijn knieën ligt voor God, dáár krijgt de verkiezing haar gezicht, dát is actueel.

Daarom heb ik het altijd ergens ook deze vraag en antwoord zo fijn gevonden om daar met u over te spreken, ik denk, als God het geeft, je kunt het niet altijd onder woorden brengen, maar dan kunnen we daar niet meer onderuit. Je voelt aan, zoals God het in Zijn Woord openbaart, als we ons daar onderuit wringen, dan weten we goed hoe het zit. Dan gaan we tegen alles in.

Maar je kunt er niet tussenuit komen!

"Neeen zij, maar alleen degenen die Hem door een waar geloof worden ingelijfd", en dat doet de Heilige Geest. Maar dat doet Hij door Zijn Woord, door de middelen.

Nu ja, wij moeten nodig weer naar huis, wij gaan met deze zondag, bij leven en welzijn, toch nog een keer verder, maar laat dat nu het heden zijn voor ons: "Niet alle mensen", maar voorlopig hoeft dat uw probleem niet te zijn, dat begrijp je wel. Als je zegt, ik heb het er maar benauwd mee dan mag ik in Gods Naam zeggen, - wat ik al eens eerder tegen de kinderen heb gezegd - jullie hebben meer reden om te geloven dat je uitverkoren bent, dan dat je verworpen bent. Hè? Maar we zijn toch niet bekeerd? We zijn toch niet dit, we zijn toch niet dat? Nee, maar waarom zit je hier? Waarom ben je gedoopt? Waarom mag je in de kerk komen? Dat is een goed begin! Dat is óók Gods verkiezende liefde!

Waarom gaat jouw buurjongen helemaal niet, waarom lacht hij je uit, spot hij er misschien zelfs mee? Waarom zegt hij, ik ga zondag plezier maken, daar heb ik meer aan, waarom? Waarom kan jij dat niet doen? Dat heb je te danken aan: "Welzalig die uit het aards gedruis, mag naderen om de Heilstem te horen."

AMEN